

נזיר מ

במדבר פרק ו פסוק ה

כָּל יְמֵי נְדָר נִזְרוֹ תַעֲר לא יַעֲבֹר עַל רֵאשׁוֹ עַד מְלֵאת הַיָּמִם אַשְׁרֵי נִזְיָר לֵה' קִדֵּשׁ יִהְיֶה גְדֹל פְּרַע שְׁעָר רֵאשׁוֹ:

הבאת ברייתא: תניא אידך: **תער** - אין לי אלא תער; תלש, מירט, סיפסוף כל שהוא מנין? ת"ל: **כא יצבור על כא**; ומאחר שסופינו לרבות כל דבר, מה ת"ל **תער כא יצבור על כא**? לפי שלא למדנו לתגלחת האחרונה שיהיה בתער, ללמדו ממצורע אי אפשר, שאין דנין קל מחמור להחמיר עליו; רבי אומר: אינו צריך, הרי הוא אומר: **תער כא יצבור על כא** **על כא**, התורה אמרה: אחר מלאת לא תהא תגלחת אלא בתער.

תער	איסור תספורת בתער תגלחת אחרונה בתער
כא יצבור על כא	איסור בתלישה, מריטה, וסיפסוף
תער כא יצבור על כא על כא	לפי רבי - תגלחת אחרונה בתער

קושי: והכתיב: **תער כא יצבור על כא**!

תירוץ: לעבור עליו בשני לאוין.

דין בעניין שער בנזיר: אמר רב חסדא: ללקות - באחת, לעכב - בשנים, לסתור - אינו סותר אלא ברוב ראשו **ובתער**.

קושי: בתער אין, במידי אחרינא לא, והקתני: **מנין לרבות את כל המעבירין!**

תירוץ: אלא אימא: כעין תער.

בריייתא לחזק: תניא נמי הכי: **נזיר שתלש, מירט, סיפסוף כל שהוא - אינו סותר אלא ברוב ראשו ובתער; רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש: כשם ששתי שערות מעכבות בו, כך שתי שערות סותרות בו.**

הבאת משנה (נגעים יד ד): בעניין מגלחים: תנן התם, **שלשה מגלחין ותגלחתן מצוה: נזיר, ומצורע, לזוים, וכולן שגילחו שלא בתער, או ששיירו שתי שערות - לא עשו ולא כלום.**

קושי בדברי המשנה: אמר מר: **שלשה מגלחין ותגלחתן מצוה.** פשיטא!

תירוץ: מ"ד משום עבורי שער הוא, ואפילו סך נשא, קמ"ל דלא.

עוד קושי בדברי המשנה: קתני: **וכולן שגילחו שלא בתער;**

- בשלמא גבי נזיר, כתיב: **תער לא יעבור על ראשו,**
- וגבי לזוים, כתיב: **והעבירו תער על כל בשרם,**
- אלא מצורע בתער מנלן?

○ וכ"ת תיתי **מלזוים**, מה לזוים שכן טעונין תגלחת ואין תגלחתן אלא בתער, אף אני אביא את המצורע שהוא טעון תגלחת ואין תגלחתו אלא בתער, איכא למיפרך: מה לזוים שכן טעונין תנופה בגופם, תאמר במצורע דלא!

○ אלא תיתי **מנזיר**. מה לנזיר שכן קרבנו טעון לחם, תאמר במצורע דלא!

תירוץ: אלא מחדא לא אתיא, תיתי **מתרויהוון**. מהי תיתי? תיתי מלזוים, מה לזוים שכן טעונין תנופה בגופן! נזיר יוכיח. מה לנזיר שכן קרבנו טעון לחם! לזוים יוכיחו. וחזר הדין, לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה, הצד השוה שבהם - שהן טעונין תגלחת ותגלחתן בתער, אף אני אביא את המצורע שהוא טעון תגלחת ותגלחתו בתער.

דחיית התירוץ: א"ל רבא מברנייש לרב אשי, וליפרוך: מה להצד השוה שבהן - שכן אין קרבנו בדלות, תאמר במצורע שקרבנו בדלות.

עוד קושי בדברי המשנה: אמר ליה רבא בר משרשיא לרבא:

- האי תנא מעיקרא אמר ללמדו ממצורע אי אפשר, שאין דנין קל מחמור להחמיר עליו (הדין של תער במצורע ומשם אי אפשר ללמוד לנזיר הקל - ברייתא בסוף דף לט:)
- והדר אמר נילף מדינא (מצורע מנזיר ולזוים),
- ומדינא נמי לא יליף (שמצורע קל כי אפשר להביא קרבן עני!)



תירוץ: אמר ליה:

<p>הניסיון של הגמרא ללמוד תער במצורע מנזיר ולויים</p>	<p>ברייתא - ... ומאחר שסופינו לרבות כל דבר, מה ת"ל תצר כף יצמור עכ"ל? לפי שלא למדנו לתגלחת האחרונה שיהיה בתער, ללמדו ממצורע אי אפשר, שאין דנין קל מחמור להחמיר עליו;</p>
<p>לשיטת ר' אליעזר בגילוח פאות הראש – ר' אליעזר אומר: אפילו ליקטו במלקט וברהיטני - חייב.</p>	<p>לשיטת רבנן בגילוח פאות הראש - ואינו חייב עד שילקטנו בתער יוצא מדבריו שגילוח המצורע בתער</p>

ויקרא פרק כא - לכהנים

(א) ויאמר ה' אל משה אומר אל הכהנים בני אהרן ואמרתי אליהם לנפש לא יטמא בעמיו... (ה) לא יקרחו יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת:

ויקרא פרק יט פסוק כז – לבני ישראל

לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנד:

ויקרא פרק יד פסוק ט

והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו ואת גבת עינו ואת כל שערו יגלח וכבס את בגדיו ורחץ את בשרו במים וטהר:

הבנת מחלוקת ר' אליעזר ורבנן והקשר לסוגייתנו:

ר' אליעזר	חכמים	
<p>אפילו ליקטו במלקט וברהיטני - חייב.</p>	<p>ואינו חייב עד שילקטנו בתער</p>	<p>איסור השחתת פאות הזקן</p>
<p>(נלמד בדף מא)</p>	<p>דתניא: לקנן - מה ת"ל? לפי שנאמר: ופאת זקנס כף יעלח, יכול אפילו מצורע כן? ת"ל: לקנן;</p> <p>ומנלך (שאיסור פאות הזקן) דבתער? דתניא: ופאת זקנס כף יעלח - יכול אפילו גילחו במספרים יהא חייב? ת"ל: ופאת זקנס יכול ליקטו במלקט וברהיטני יהא חייב? ת"ל: ופאת זקנס כף יעלח, הא כיצד? איזהו גילוח שיש בו השחתה? הוי אומר: זה תער.</p>	<p>מאי טעמייהו - מניין לומד כל אחד שמצורע חייב לגלח בתער</p>

קושי על הטעם של חכמים: ממאי? דילמא לעולם אפילו ליקטו במלקט וברהיטני נמי מצוה קעביד, והא קאתי לאשמועינן, דאפילו בתער לא מיחייב עליה!

תירוץ: אמרי: אי ס"ד כי עביד נמי במלקט וברהיטני שפיר דמי, לישתוק קרא מיניה, ואנא אמינא: ומה גבי נזיר דאיסורא קא עביד אפי"ה מחייב, הכא דמצוה לא כל שכן;

מסקנה: **לקנן** בא ללמד שצריך המצורע לגלח עם תער

